

Ved mistanke om vold og overgrep mot barn og unge

for deg som jobber med barn eller ungdom, er offentlig ansatt eller nabo

SE

- Blåmerker, gjerne flere steder (OBS! mongolske flekker = pigmentflekker)
- Brann- og kuttskader
- Svimmelhet
- Søvn- og spiseproblemer
- Vondt i magen
- Uro og irritabilitet
- Tristhet og tilbaketrekking
- Utagerende eller «pleasende» atferd
- Reaksjoner ved berøring
- Sårhet, smerter i underlivet
- Gjentatte urinveisinfeksjoner, utflod, blod
- Seksualisert atferd
- Selvskading
- Hyppige legebesøk og innleggelser på sykehus (med diffuse symptomer)
- Dårlig tannhelse
- Familien motsetter seg innsyn i familien
- Bruk av rusmidler

HØR

Prøv å spørre om hva som har skjedd, mens du samtidig ivaretar barnet. Bruk barnets egne ord, vær nysgjerrig og utforskende i spørsmålene. Det holder at du har en sterk mistenke om vold – du trenger ikke la barnet gå inn i mye detaljer.

Start gjerne med:

- *Jeg har lagt merke til at...*

Beskriv så det du ser:

- *du ofte har vondt i magen*
- *du virker trøtt/trist*
- *du har blåmerker på armen*

Tips!

- ◆ Gjenta det barnet sier
- ◆ Still åpne spørsmål (ikke ledende)
- ◆ Bruk støtteord som *hm, ja, fortell, fortell mer*
- ◆ Gi barnet tilbudet om samtale flere ganger, evt. avtal en ny samtale med barnet
- ◆ Si: - *Jeg er her og kom innom hvis du vil snakke med meg*
- ◆ Ta det i barnets tempo

AVKLAR

Et barn kan fortelle om hendelser hjemme litt plutselig, for eksempel i en samlingsstund, i frikvarter osv. Inviter barnet til samtale/plukk opp tråden på et passende tidspunkt:

- *Da du sa det...tidligere i dag, hva mente du da?*
- *Jeg har ikke vært der, fortell så godt du kan...*
- *Hva skjer videre da?*
- *Du har fortalt meg om...*

Utvis varsomhet og ikke spør for detaljert, det er politiet eller barnehuset som foretar avhør av barnet og ønsker å være den første som spør barnet om detaljene. Få barnet til å fortelle åpent.

Når barnet er ferdig med sin fortelling, bekreft det barnet har sagt, og tydeliggjør at det han/hun har sagt er viktig. **Ikke lov barnet at du ikke skal si det til noen.** Forklar at du må snakke med noen andre voksne om det barnet har fortalt.

Hva gjør du?

- ◆ Noter ned det som barnet har fortalt, så ordrett som mulig. Dokumentasjon er viktig, skriv «mor sier...» «barnet forteller...»
- ◆ Du kan drøfte saken anonymt med barneverntjenesten
- ◆ Drøft gjerne den konkrete saken med en leder/kollega, der dere sammen legger en plan over hvem som gjør hva på hvilket tidspunkt (akutte tiltak, bekymringsmelding, henvise til hjelpeapparat).

NB! Ved mistanke om vold og overgrep mot barn fra foresatte skal IKKE foresatte kontaktes.

Volden kan ha mange ansikter – den kan være fysisk, psykisk, seksuell, eller handle om omsorgssvikt. Den kan også handle om frykt for ny vold eller for at ting blir ødelagt.

Følg intuisjonen din!

Vold og overgrep kan skje i alle familier, uavhengig av sosial bakgrunn.

Prøv å se bak fasaden!

Husk: Å leve med vold har like alvorlig effekt som å bli utsatt selv.

AKUTT

Når du har grunn til å tro at et barn utsettes for vold eller overgrep eller kommer til å bli utsatt for det, har du avvergeplikt.

- Ved fysiske skader
- Ved symptomer etter psykisk vold
- Ved alvorlige trusler
- Ved mistanke om seksuell overgrep
- Når barnet viser redsel for å gå hjem
- Når barnet blir hentet av rusede foreldre
- Ved mistanke om nært forestående/gjennomført kjønnslemlestelse eller tvangsekteskap

Varsle politiet umiddelbart.

Varsle barneverntjenesten/barnevernvakta.

Vurder om barnet skal til lege for å sikre bevis. Din plikt er selve varslingen. Politiet vil etterforske og sørge for avhør ved barnehuset.

NB! Ved mistanke om vold og overgrep mot barn i hjemmet, skal IKKE foresatte kontaktes.

Vær oppmerksom på at faktorer som samlivsbrudd, arbeidsledighet, sykdom, trygd og rusmisbruk i familien kan bety økt risiko for alvorlig vold.

AVVERGEPLIKT

Alle har en personlig plikt til å anmelde eller på annen måte avverge og hindre straffbare forhold.

Avvergeplikten (§196) inntreffer ved straffbare forhold og er et personlig ansvar, uten hensyn til taushetsplikten.

HANDLE

Hva gjør du ved mistanke om at et barn lever med vold i familien eller utsettes for vold eller seksuell overgrep?

Bekymringsmelding sendes til barneverntjenesten

- Den skal inneholde: Personalie, årsaken til bekymring, beskrivelse av hva du har sett, hørt og når. Oppgi kontaktperson og hva som allerede er gjort.
- Meldingen sendes i samarbeid med leder. Hvis leder motsetter seg å signere, har du et selvstendig ansvar for å sende meldingen med din underskrift.
- Barneverntjenesten gir melderens tilbakemelding når meldingen er mottatt og undersøkelsen er avsluttet. Som venn eller nabo får du kun vite om meldingen er mottatt.

Husk! Du skal kun melde fra om din bekymring. Det er barneverntjenesten som undersøker saken og avgjør videre tiltak.

Er du usikker? Ringe barneverntjenesten for å drøfte saken anonymt.

Hvis saken er henlagt, men volden fortsetter?

Ny melding til barneverntjenesten

- Meld forholdet på nytt til barneverntjenesten, som i mellomtiden kan ha mottatt flere bekymringsmeldinger.

Informasjon om hjelpetilbudene til familien

- Gi barnet og foreldrene informasjon om vold i nære relasjoner og hjelpetilbudene. Send med brosjyrer og del kontaklinformasjon.

SAMTALE, RÅD, VEILEDNING (dagtid)

Bjerke familiesenter	23439560
Familievernkontoret Oslo Nord	46615120
Bjerke barneverntjeneste	23439470
Barnehuset Konsultasjonsteam	22705650
Alternativ til vold	22401110
Kompetanseteam tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, æresrelatert vold	47809050

MELDEPLIKT

Du har en selvstendig plikt til å melde fra til barneverntjenesten ved mistanke om vold og overgrep.

VIKTIGE TELEFONNUMMER - AKUTT

Politi	112 eller 02800
Bjerke barneverntjeneste	90400276
Barnevernvakta	40427777
Oslo Krisesenter	22480380
Oslo Legevakt	23487200

For utfyllende informasjon se Bydel Bjerkes handlingsplan mot vold i nære relasjoner